

Reina Saldırısının Düşündürdükleri

DAEŞ'in hedefinde uzun zamandır Türkiye var. Diğer örgütlerle birlikte DAEŞ Türkiye'yi istikrarsızlaştırmak için elinden geleni yapmaktadır. DAEŞ'in Türkiye'de yaptığı her eyleminin diğer ülkelerden farklı olarak çok stratejik ve kırılğan bölgelere ve alanlara yöneldiği görülmektedir. İstanbul'da bu kadar stratejik, bu kadar korunaklı yerlerde DAEŞ'in yaptığı eylemleri destek almadan yapmış olması zor olsa gerek. Reina saldırısını yapan teröristin İstanbul'a henüz yeni gelmiş olmasına rağmen, İstanbul'da uzun zamandır yaşayanların bile bilmediği mekanları ve yerleri seçmesi elbette tesadüf değildir. Bu anlamda özellikle son Reina saldırısına daha yakından bakmamız gerekiyor. Saldırının özellikle Orta Asya, Rusya ve saldırıdan sonraki Türkiye bağlamında çok boyutlu bir şekilde irdelenmesi gerekmektedir.

Saldırıdan hemen sonra Türkiye'de yapılan tartışmaların hiç olmadığı kadar farklı temalar üzerinde yoğunlaştığını görüyoruz. Olay sonrası saldırıyı kınamak yerine çok garip bir şekilde bazı tartışma alanları açıldı. Esasen uzun zamandır gündeme gelmeyen ve toplumun artık çatışma alanından çıktığı düşünülen laiklik, ilginç bir şekilde gündeme oturmuş oldu. Sosyal medyada saldırının bir yaşam tarzını hedef aldığı söylentileri Türkiye'de daha önceki saldırılarda hiç olmadığı kadar gündeme geldi. Saldırıdan sonra sağlıklı din eğitimi ile DAEŞ gibi yasa dışı örgütlerin panzehiri sayılan Diyanet İşleri Başkanlığı sanki DAEŞ'e meşruiyet sağladığı söylentileri ile yıpratılmaya çalışılıyor. Bu açıdan son saldırı aslında eğlence mekanında bulunan insanlara olduğu kadar muhafazakar insanlara da yapılmıştır. Üstelik DAEŞ'in özel olarak planladığı gözükten bu tür saldırılar, genellikle Müslüman coğrafyalarda onları istikrarsızlaştıracak şekilde yapılmaktadır.

Saldırının kimliğine baktığımız zaman aslında Türkiye'nin akraba topluluklarından, kültürel ve dini ilişkilerin yoğun olduğu bir bölgeden seçilmiş bir kişi olduğu görülür. Uzun zamandır bölge ülkelerinin baskı ve haksızlıklarına karşı Türkiye'nin sahip çıktığı bu coğrafya insanlarının sanki tümünün DAEŞ'e katılarak Türkiye'ye zarar getiren eylemler yaptıkları imajı çizilmek suretiyle, Türkiye'nin bu ülkelerle sahip olduğu çok boyutlu ilişkileri daha da karmaşık hale getirilmeye çalışılmaktadır. Öte yandan Orta Asya ülkelerinin zayıf hükümetlerinin oluşturdukları otorite boşlukları, yaşanan ekonomik ve sosyal memnuniyetsizlikler, siyasi olarak temsil edilmediğini düşünen ve toplumdan dışlanmış fert ve grupların DAEŞ ve benzeri örgütlere katılmalarına sebep olmaktadır. Ayrıca bu şekilde Türkiye'nin bölge halkına karşı izlediği politikaları ve uzattığı elini zayıflatma amacı taşıdıklarını da söylemek de mümkündür.

Reina'daki saldırının Türkiye'yi olduğu kadar aslında Rusya'yı da yakından ilgilendiren bir mesele olduğu söylenebilir. Suriye'nin içinde Kafkasya asıllı binlerce savaşçının bulunduğu bilinmektedir. Rusya Federasyonu içinde Müslüman nüfusun ağırlıkta olduğu birçok özerk cumhuriyet bulunmaktadır. Söz konusu insanların en azından bir bölümünün DAEŞ gibi yasa dışı örgütlere katılarak baskı altında tutulan kimliklerinin Suriye ve Irak gibi çatışma bölgelerinde kendilerini şiddet eylemleri ile ifade etmeye ittiğine yönelik yaklaşımlar da bulunmaktadır. Savaş bölgelerinin sahip olduğu ortam, bu kişilere uzun yıllar içlerinde biriken öfke ve nefreti rahat bir şekilde gösterme ve uygulama imkanı vermektedir.

Bu anlamda Rusya ve Türkiye'nin İran ile birlikte sağlamaya çalıştığı ateşkes Rusya için de önemlidir. Rusya Suriye'de büyük ölçüde hedeflediği stratejik noktaları sağlamış gözüküyor. Savaşın daha fazla uzamasını ekonomik açıdan büyük bir yük oluşturacağını düşünen Rusya bölgede herkesin mutabakat sağladığı bir çözüm bulmaya istekli görünmektedir. Ancak Rusya'nın esas problemi Suriye'de savaşan Kafkas asıllı mücahidlerin tekrar özerk bölgelere dönüp Rusya'ya karşı savaşmalarıdır. Aslında Reina'da olduğu gibi bu tür insanların Rusya açısından da büyük tehlike arz edebileceğini göstermiştir. Bu yüzden Rusya Türkiye ile birlikte Suriye konusunu çözmeyi ve mobil savaşçıları etkisiz hale getirmeyi istemektedir. Rusya açısından en büyük tehlike Orta Asya veya Kafkasya'da açılacak yeni bir cephe. Üstelik Müslümanların en fazla yaşadığı Kazan'dan başlayarak aşağıya doğru Gürcistan sınırına kadar, Rusya için stratejik olarak çok hayati bir öneme sahip olan bölgenin istikrarsızlaşması Rusya'nın hiç istemediği bir şey olacaktır.